

## **Resource: Maelezo ya Masomo - Machapisho ya Vitabu (Tyndale)**

### **Aquifer Open Study Notes (Book Intros)**

This work is an adaptation of Tyndale Open Study Notes © 2023 Tyndale House Publishers, licensed under the CC BY-SA 4.0 license. The adaptation, Aquifer Open Study Notes, was created by Mission Mutual and is also licensed under CC BY-SA 4.0.

This resource has been adapted into multiple languages, including English, Tok Pisin, Arabic (عربي), French (Français), Hindi (हिंदी), Indonesian (Bahasa Indonesia), Portuguese (Português), Russian (Русский), Spanish (Español), Swahili (Kiswahili), and Simplified Chinese (简体中文).

## Maelezo ya Masomo - Machapisho ya Vitabu (Tyndale)

### ZEP

#### Sefania

"Siku hiyo ya kutisha ya Bwana iko karibu. . . . Itakuwa ... siku ya uharibifu na ukiwa, siku ya giza na huzuni" ([Sef 1:14-15](#)). Maneno ya Sefania yanatia hofu moyoni. Je, Siku ya Bwana itamaanisha mwisho wa kila kitu? Unabii wa Sefania unaonyesha hukumu inayokuja, lakini pia unatoa ahadi ya Mungu kwamba watu wake waaminifu watafurahia ulimwengu wa milele wa uadilifu na furaha siku moja.

#### Mpingilio

Sefania aliishi katika nyakati za mabadiliko. Mwishoni mwa kampeni za kijeshi za mwisho za Mfalme wa Ashuru, Ashurbanipal, Mfalme Amoni alionekana kuiongoza Yuda kushiriki katika uasi mkubwa dhidi ya Ashuru uliofanyika katika nchi nyingi za magharibi za Mashariki ya Karibu. Kwa kuwa Ashurbanipal aliharakisha kukandamiza uasi huo, viongozi wa Yuda walimuua Amoni (karibu 640 Kabla ya Kristo (KK) na kumweka mwanawe Yosia badala yake.

Yosia alikuwa na umri wa miaka minane tu alipoanza kutawala kama mfalme wa Yuda. Alifurahia utawala mrefu (640-609 KK) kama mfalme mwenye haki. Katika mwaka wa kumi na nane wa utawala wake, wakati matengenezo yalipokuwa yakifanywa kwenye hekalu, gombo la Kitabu cha Sheria lilipatikana ([2 Fal 22:8](#); [2 Mambo ya Nyakati 34:14-15](#)). Baada ya kusikia sheria ikisomwa kwake, Yosia aliwaongoza watu wake katika upya na mageuzi, akirejesha ibada za kidini zilizoamriwa na Mungu ([2 Fal 23:1-25](#); [2 Mambo ya Nyakati 34:29-35:19](#)).

Kabla ya tukio hili muhimu, ufalme wa Yuda ulifuata kwa kiasi kikubwa desturi za sanamu za Manase na Amoni. Watu wa Yuda walikuwa wamejitolea sana kwa uasi wa imani kiasi kwamba hatimaye uliwaitea maangamizi yao ([2 Fal 21:10-25](#); [2 Mambo ya Nyakati 33:17, 21-24](#)).

Sefania alitabiri mapema katika utawala wa Yosia, baada ya kifo cha Amoni na kabla ya Kitabu cha Sheria kugunduliwa tena. Wakati huo kulikuwa na kutokujali kidini, ukosefu wa haki kijamii, na tamaa ya kiuchumi ([Sef 1:4-13](#); [3:1-4, 7](#)). Nabii wa kweli wa Mungu alihitajika, na Sefania alikuwa mtu huyo; huenda alisaidia kuandaa mioyo ya watu kwa ajili ya mageuzi makubwa ya Yosia.

#### Muhtasari

Sefania anaanza unabii wake kwa kutangaza *siku ya Bwana*. Usemi huu unaonyesha hukumu ya Mungu inayokuja juu ya dunia yenye dhambi ([1:2-3, 14-18](#)), ikiwemo watu wake huko Yuda na Yerusalemu ([1:4-13](#)). Kama ilivyokuwa kwa watu wa Israeli wakati wa Amosi miaka 125 iliyopita, watu wa Yuda walitarajia "siku hiyo" kama wakati ambapo Mungu angewatetea kwa kuwaangamiza maadui zao. Hata hivyo, kama Amosi, Sefania alilazimika kuwaambia watu wake kwamba uhusiano wao wa agano na Mungu haukuwafanya kuwa huru na hukumu. Kwa sababu Siku ya Bwana ingewaangukia watu wote waovu bila upendeleo, Sefania aliwasihi wananchi wenzake watubu, wamtafute Bwana, na waishi kwa haki katika unyenyekevu wote ([2:1-3](#)). Labda basi wangeweza kupata ulinzi wa Bwana katika wakati ujao wa ghadhabu.

Matokeo ya unabii wa Sefania ni dhahiri. Mataifa jirani na Yuda yangepokea hukumu kali kwa sababu ya uhalifu wao dhidi ya watu wa Mungu, kiburi chao, na uasi wao dhidi ya Bwana ([2:4-15](#)). Hata hivyo, Yuda haingeweza kuepuka mkono wa adhabu wa Bwana, kwa sababu viongozi wake wa kiroho na kiraia walikuwa wameongoza jamii katika ufisadi kamili licha ya kujua viwango vya Mungu. Aidha, watu wa Yuda hawakuzingatia ipasavyo hukumu kuu ya Mungu juu ya mataifa mengine kwa uhalifu kama wao wenyewe ([3:1-7](#)).

Hukumu hizi zinazokaribia zilikuwa utangulizi wa wakati ujao wa hukumu ambao ungeathiri mataifa yote duniani ([3:8](#)). Hata hivyo, hukumu haingekuwa mwisho: Siku ya hukumu ingekuwa ili siku ya wokovu iweze kufuata ([3:9-20](#)). Mungu

anaahidi urejesho na baraka kwa mabaki kutoka Israeli na kwa watu wote (3:9).

Sefania anarekodi mpango wa Mungu wa siku zijazo wa kuwaondoa watu wote wenye kiburi na majivuno kutoka duniani; ni wale tu ambao "wanaotumaini jina la Bwana" watakaobaki (3:12). Mungu atawakusanya watu wake waliotawanyika na kuwarudisha katika nchi yao, ambapo wataishi kwa uadilifu na usalama, wakimwabudu Bwana (3:9-12). "Mabaki ya Israeli" watafurahia kumiminiwa baraka za Mungu na kumshangilia milele (3:13-19). Hukumu na wokovu uliotangazwa katika Sefania unatangulia kitendo cha mwisho cha Mungu cha kuleta hukumu na wokovu katika kurudi kwa Yesu Kristo (tazama Ufu 19:11-22:5).

## Muandishi

Kidogo kinachojulikana kuhusu Sefania zaidi ya ukoo wake katika 1:1, ambao unafuatilia mababu zake hadi Hezekia. Wafafanuzi wa Kiyahudi na Kikristo kwa jadi wanamlinganisha Hezekia huyu na mfalme mwenye jina hilo (tazama 2 Fal 18:1-20:20), jambo ambalo linamaanisha kwamba Sefania alikuwa wa ukoo wa kifalme na labda alikuwa na ushawishi mkubwa katika maisha ya Mfalme kijana Yosia. Umakini usio wa kawaida kwa vizazi vinne vya ukoo wa familia unaonyesha angalau kwamba Sefania alitoka katika familia mashuhuri.

Sefania aliishi Yerusalemu na alifahamu hali zilizokuwepo hapo (Sef 1:10-13). Alikuwa mtu mwenye hisia kali za kiroho na ufahamu wa kimaadili, ambaye alilaani uasi na uasherati wa watu, hasa wale walio katika nafasi za uongozi (1:4-6, 9, 17; 3:1-4, 7, 11). Alikemea ubepari na tamaa iliyowanyonya maskini (1:8, 10-13, 18). Alielewa hali za sasa katika mataifa jirani na alitangaza hukumu ya Mungu juu ya mataifa hayo kwa dhambi zao (2:4-15). Zaidi ya yote, nabii huyu alikuwa na wasiwasi mkubwa kwa ajili ya sifa ya Bwana (1:6; 3:7) na kwa wote wanaomtegemea Mungu kwa unyenyekevu (2:3; 3:9, 12-13).

## Tarehe

Sefania mwenyewe alirekodi kwamba huduma yake ya unabii ilikuwa wakati wa Yosia (640-609 KK; tazama 1:1). Ushahidi kadhaa unapendekeza kwamba Sefania alitabiri katika siku za mwanzo za utawala wa Yosia, kabla ya kugunduliwa kwa Kitabu cha Sheria na mageuzi yaliyofuata. Sefania aliripoti kwamba desturi za kidini katika Yuda

bado zilikuwa zinakumbwa na ibada za kipagani za Kanaan kama zile zilizokuwa zinatambulika katika enzi ya Manase (1:4-5, 9). Watu wengi walishindwa kumwabudu Bwana kabisa (1:6), viongozi walivutiwa na kuvaa mavazi ya wafanyabiashara wa kigeni (1:8) ambao walikuwa na biashara kubwa Yerusalemu (1:10-11), na jamii ya Yuda ilikuwa inakumbwa na matatizo ya kijamii na kiuchumi (1:12-13, 18) pamoja na ufasidi wa kisiasa na kidini (3:1-4, 7, 11). Mageuzi ya Yosia yalirekebisha mengi ya haya (karibu 622 KK; 2 Kgs 23:4-14). Kwa hiyo, tarehe ya unabii wa Sefania inawezekana kuwa kati ya 635 na 622 KK.

## Maana na Ujumbe

Kama ilivyo kwa wenzake Nahumu na Habakuki, Sefania anamwasilisha Mungu kama Bwana mkuu wa historia ya dunia. Mungu, hakimu wa wote (Sef 1:2-3, 7, 14-18; 3:8), anaadhibu uovu wa watu (1:8-9, 17; 3:7, 11) na mataifa (2:4-15; 3:6). Hakimu huyu mkuu ameweka wakati ambapo ataingilia kati katika historia ya dunia ili kushinda uovu na kuleta uadilifu wa milele. Siku hiyo (siku ya Bwana) itajumuisha mataifa yote (1:2-4; 2:4-15; 3:8). Mungu atamimina ghadhabu yake katika hukumu dhidi ya dhambi na uasi wa wanadamu.

Sefania anazingatia tatizo kuu la kiburi cha binadamu (2:15), ambalo linasababisha roho ya uovu wa ndani (1:3-6, 17; 3:1, 4) na kuwafanya watu kufikiri kwamba Mungu hataingilia kati mambo ya binadamu (1:12). Wanaendelea na vurugu na udanganyifu wao (1:9), na tamaa yao inawaonea wale walio karibu nao (1:10-11, 13, 18; 3:3). Mungu anaweza kuondoa adhabu ambayo wenye dhambi wanastahili ikiwa watatubu kwa dhati (2:1-3), lakini maadili ya kiroho kama uadilifu, unyenyekevu, imani, na ukweli ni muhimu (3:12-13). Mungu atakusanya na kutakasa mabaki ya wanyenyekevu na waaminifu (3:9-10), kuwarudisha katika nchi yao (3:20), na kuwapa ushindi dhidi ya maadui zao (2:7, 9). Yerusalemu itakuwa mahali pa furaha (3:11, 18) kwa sababu Mungu ataokoa na kubariki watu wake (3:14-20).

Ujumbe wa Sefania kuhusu uwajibikaji binafsi kwa dhambi unasisitizwa katika mafundisho ya Agano Jipya (Rum 2:5-6; 2 Kor 5:10; Ufu 6:17; 19:11-21). Inabaki kuwa kweli kwamba neema tajiri ya Mungu inapatikana kwa wale walio na moyo mnyenyekevu (1 Pet 5:5-6) ili waweze kupata msamaha wa dhambi (Efe 1:7) na tumaini la uhakika la maisha ya milele na baraka (Tito 3:4-7; Ufu 21:1-22:5).